

Erfaringen **versus** statistikk

Statistikerne finner ingen økt effekt på lærertetthet, men på Steinkjer ungdomsskole har forsøket med to lærere i klasserommet ført til halvert sykefravær og stor bedring i elevresultatene.

I desember ble rapporten Effekter av satsing på økt lærertetthet publisert. Her konkluderer forskerne med at milliardsatsingen på 600 ekstra lærerstillinger på ungdomstrinnet ikke har ført til økt læringsutbytte for elevene. Dette er den første delrapporten om forsøket, og her konkluderes det med at *«Skolene som får ekstra ressurser reduserer gruppestørrelsen i ordinær undervisning, men det er få tegn til at elevenes læringsutbytte påvirkes positivt (eller negativt) i disse skolene.»*

Fem ekstra lærere i Steinkjer

Lærerne på Steinkjer ungdomsskole var en

av de 166 skolene som fikk ta del i forsøket, som skulle gå over fire år. Dette var skoler som ble plukket ut fordi de hadde relativt lav lærertetthet, og som hadde relativt lave gjennomsnittlige karakterer.

Fra 38,6 til 42,3

I 2011/2012 hadde elevene ved Steinkjer ungdomsskole et gjennomsnittlig grunnskolepoeng på 38,6, og lå dermed under både fylkes- og landsgjennomsnittet. I 2015/2016 var skolens gjennomsnittlige grunnskolepoeng hevet til 42,3, og dermed godt over gjennomsnittet både på fylkesbasis og nasjonalt.

Sykefraværet stupte

- Vi fikk fem ekstra lærere på ungdomstrinnet som følge av denne satsingen, og vi har oppnådd svært gode resultater også utenom elevresultatene. Sykefraværet til lærerne har gått ned fra over 10 prosent i 2012 til 5,8 prosent i 2016, og nedgangen er stor både på korttids- og langtidssykefraværet, sier Geir Haagensen, lektor ved Steinkjer ungdomsskole.

Bare positive erfaringer

Geir Haagensen har delt klasserom med kollegaen Bjørg Pedersen i norsk, og begge er fulle av lovord om to-lærerordningen. De

- Vi er litt bråkete, men på en hyggelig måte, opplyste elevene i 8A. Midt i flokken kan lærerne, Bjørg og Geir, skimtes.

er selvsagt fornøyd med at elevresultatene har bedret seg i perioden, men de er minst like opptatt av å peke på den positive effekten ved å være to lærere som deler på det daglige arbeidet i klasserommet.

- Dette har gjort arbeidshverdagen langt mindre stressende, og vi har hatt mye bedre mulighet til å følge opp elevene tettere, sier de to. Bjørg Pedersen fremhever viktigheten av at dette frigjør tid til å snakke med elever som trenger det der og da, siden man vet at kollegaen kan ta seg av resten av klassen.

Elevene er også positive til at det er to lærere i klassen.

- Vi slipper å vente så lenge på hjelp, og de har bedre tid til snakke med oss, sier de. De mener også at det er positivt at de kan gå ut av klasserommet sammen med en av

lærerne når de skal diskutere karakterene i stedet for at det skjer inne i klasserommet.

Skal se hvordan ressursene er brukt

De to kollegaene er usikre på hva som kan være årsaken til at mange av de andre skolene ikke har fått til en bedring av elevresultatene, siden den totale statistikken ikke viser noen effekt.

Forskerne skal i videre studier se på skolens ressursbruk, for å få et klarere bilde av hvordan skolene har prioritert de ekstra ressursene.

- Det kan for eksempel hende at skolene i stor grad prioriterer ressursbruk på elever som ikke deltar i nasjonale prøver eller eksamen, og som dermed ikke bidrar til vårt mål på læringsutbytte, skriver forskerne bak rapporten.

- Ved vår skole har vi i alle årene med dette forsøket satt to kvalifiserte lærere inn i klasserommene i basisfagene norsk, engelsk og matematikk, forteller de. De er spent på rapportene som kommer senere. De legger til at det egentlig er for kort tid å vurdere effekten av et slikt forsøk etter så tidlig.

- Det tar tid å venne seg til nye arbeidsformer og en ny måte å samarbeide med kollegaer inne i klasserommet, sier de. De er i alle fall ikke i tvil om at økt lærertetthet har vært svært positivt på Steinkjer ungdomsskole.

Økt lærertetthet bør målrettes

Norsk Lektorlag mener i utgangspunktet ikke at det skal være faste normer for gruppestørrelse i hele grunnskolen, men at dette er et tiltak som må settes inn der det er behov.

Leder Rita Helgesen synes det er veldig interessant å høre erfaringene fra Steinkjer, og er spent på hva som kommer fram når forskerne dukker dypere i statistikken fra forsøket om økt lærertetthet.

- Det er selvsagt slik at størrelsen på klassen påvirker lærerens muligheter til å gi god tilpasset opplæring, men grensen for hva som er pedagogisk forsvarlig varierer mye fra skole til skole og klasse til klasse, sier hun.

Rita Helgesen mener elevenes læring påvirkes av mange faktorer, blant annet lærerens pedagogiske erfaring og faglige ferdigheter, og elevens forventning til mestring.

- Relasjonen mellom lærer og elev har stor betydning, og det sier seg selv at kvaliteten på denne ikke nødvendigvis vil bli god om en kommer opp i et svært høyt elevtall.

Å sette en grense ved 16, 20, eller 26 uten forskningsmessig belegg virker imidlertid vilkårlig.

Norsk Lektorlag mener i utgangspunktet ikke at det skal være faste normer for gruppestørrelse i hele grunnskolen. Forslaget om økt lærertetthet er så kostbart at det må ses opp mot annen ressursbruk, særlig når forskningen ikke er entydig på hvilke resultater økt lærertetthet gir.

SV og KrF har fremmet representantforslag om en minstenorm for lærertetthet. KrF ønsker at gjennomsnittlig gruppestørrelse ikke skal overstige 16 elever for 1.-4.trinn, eller 24 elever for 5.-10. trinn. SV mener grensen bør gå ved 15 elever per lærer for 1.-4.trinn, og ved 20 elever per lærer på 5. - 10.trinn. I tillegg ber SV regjeringen om

å gi et kunnskapsgrunnlag for situasjonen i norsk skole når det gjelder klassestørrelse og lærertetthet for hvert av grunnskolenes trinn.

- En nasjonal norm vil også være kostnads-krevende, og trolig påvirke prioriteringen av andre tiltak for en bedre skole, som etter- og videreutdanning for lærere, og innføring av kompetansekrav for undervisning i flere fag, sier hun.

Norsk Lektorlag mener en bør prøve ut ulike gruppestørrelser og pedagogiske tiltak på laveste trinn i grunnskolen, og at dette må gjøres med grundig følgeforskning

- Det er ikke minst viktig at forskerne analyserer hvorfor enkelte tiltak virker noen steder og andre ikke, som for eksempel kan forklare hvorfor Steinkjer ungdomsskole har så gode resultater, sier hun.